

ARBEIDSMARKT DOORWERKEN

Eva Rooijers en Wouter Keuning
Varsseveld

Zijn stem kraakt, zijn pas is wankel en zijn gehoor is slecht. Maar Dirk-Hendrik Kluver gaat nog iedere ochtend naar zijn werk bij fietsenmaker Van Raam in het Achterhoekse Varsseveld. Met zijn 93 jaar is Kluver de oudste werknemer van Nederland. In 2012 won hij vanwege deze verdienste een Volkswagen-bus.

Onder zijn blauwe overjas draagt Kluver een pak en das. Het dunne grijze haar is netjes achterovergekamd. De geboren en getogen Amsterdammer werkte zich op van leerlingbiezer, de persoon die fietsen verfraait door er rechte lijnen op te tekenen, tot directeur.

Nu doet Kluver een paar uur per dag allerhande klusjes. Af en toe trekt hij nog een lijn op een frame. Maar bovenal is de oude Kluver gevraagd en ongevraagd adviseur. Het geweten van het bedrijf. Zijn er bijvoorbeeld plannen om een nieuwe hal bij te bouwen, dan klopt Kluver bij de directie aan om te vragen of er wel voldoende geld voor is. 'Als iets niet goed is, dan zeg ik het.'

Praat met Kluver en de sociaal-economische geschiedenis trek voorbij. Vier keer een economische crisis, een faillissement, de Duitse bezetting, concurrentie uit lagelonenlanden. Hij maakte de pieken en dalen van de economie en van het bedrijf mee. De belangrijkste les die hij heeft geleerd: 'Nooit heel hard willen groeien.'

In 1936 zette Kluver zijn eerste schreden in een fietsfabriek. Hij was veertien jaar. Een medewerker van fietsenmaker de Locomotief was op bezoek bij zijn vader en zag de kleine Kluver tekenen. 'Die moet biezer worden', zei de man. Een belangrijke baan volgens Kluver. 'Een frame kan nog zo slecht zijn, als de bies en de lak mooi zijn, is de fiets verkoopbaar.'

Drie dagen later, op 14 april 1936, startte Kluver als leerlingbiezer bij de Locomotief aan de Monnikenstraat in Amsterdam. Veel vond hij er niet aan in het begin. 'Je bent een kind, wordt in een fabriek neergezet en moet direct in het gareel lopen.'

De dagen waren lang en het loon laag.

De 93-jarige Kluver werkt al sinds 1936 in de fietsenfabriek. Tegenwoordig werkt hij nog een paar uur per dag, doet allerhande klusjes en geeft gevraagd en ongevraagd advies.

FOTO: ROB VOSS VOOR HET FINANCIEELE DAGBLAD

Hij werkte 48 uur per week. Doorde-weeks van 7.30 tot 17.00, op zaterdag tot 13.00. 'Tegenwoordig worden mensen in de watten gelegd. Ze werken 36 uur en zijn dan doodmoe.' Kluver verdiende 2 gulden per week, 2 cent ging naar de belasting, de rest naar moeder.

Tijdens de oorlog werd de fabriek door de Duitsers bezet. 'Eerst draaiden we voor het Nederlandse leger, 14 dagen later leverden we aan het Duitse leger.' Kluver werd in Duitsland tewerkgesteld. In 1944 mocht hij terug naar Nederland omdat hij geelzucht had. 'Ik heb nog net het genoeg gehad om de Hongerwinter mee te maken.'

Na de oorlog, in februari 1946, begon

Dirk-Hendrik Kluver

FOTO: DIJKSTRA

Kluver bij rijwielfabriek Van Raam aan de Schipperstraat. Bij Locomotief verdiende hij inmiddels f 32,50 per week, maar bij de concurrent kon hij f 55 krijgen. Binnen twee jaar was hij daar bedrijfsleider. 'Bij Van Raam liepen ze jaren achter op Locomotief.' En Kluver schuwde niet om te zeggen hoe het beter kon. 'Ik roerde mijn mond. Dat werd me niet altijd in dank afgenomen.' Maar de productiviteit en kwaliteit gingen wel omhoog.

'Ik had het bedrijf net lekker aan de gang toen we uit Amsterdam werden weggepest door het stadsbestuur.' Het was 1972 en de gemeente wilde de kleine industrie uit het centrum hebben. 'Zo hebben ze hun eigen werklozen geschapen. Smederij van Schut in de Binnen Bantammerstraat was een bloeiend bedrijf, dat fornuizen maakte voor alle Chinese restaurants in de buurt', herinnert Kluver zich. 'Maar ze moesten naar het havengebied.' Binnen een paar jaar bestonden ze niet meer.

Van Raam vertrok naar Aalten in de Achterhoek. Het pand aan de Schipperstraat zou gesloopt worden. 'Het staat

er nog.' Dat Kluver meeverhuisde, was vanzelfsprekend. 'Natuurlijk, het was mijn brood.'

Dicht bij het Rurhgebied, waar al veel klanten zaten, groeide het bedrijf de eerste jaren hard. In Amsterdam werkten twintig man, in Aalten bijna veertig. Kluver schopte het in 1980 tot directeur. Toen brak de crisis uit. 'De markt verslapte, er was nog wel vraag naar fietsen, maar de concurrentie was enorm. In landen als Taiwan werden heel goedkoop fietsen gemaakt.'

Kluver drong bij de eigenaar van Van Raam aan op harde maatregelen. 'Ontsla iedereen, start opnieuw met een man of 3. Maar nee, dat wilde hij niet.' In 1983 ging het bedrijf failliet. 'De curator vroeg of ik het bedrijf bij elkaar wilde houden. Dan kon het bedrijf als blok worden verkocht in plaats van in losse onderdelen.'

Drie maanden later klopte een koper aan: Piet Boezel, vader van de huidige eigenaren van Van Raam. 'Piet vroeg aan mij of ik het bedrijf weer wilde opstarten. Ik zei: we kunnen beginnen, maar heel beperkt. En we moeten niet de markt voor gewone fietsen op gaan. Te veel concurrentie. Toen zijn we buitensporig hoge en lage frames gaan maken voor kleine en grote mensen. De eerste drie jaar waren rampjaren.'

Maar toen kreeg een vriend van Boezel een hersenbloeding. Kluver ontwierp een driewieler voor de vriend omdat hij te wankel was voor een gewone fiets. Er bleek vraag te zijn naar dat soort fietsen en ze werden bijna nergens anders gemaakt. 'Vanaf dat moment zijn we gaan groeien.' Ook nu maakt Van Raam nog fietsen speciaal voor gehandicapten en ouderen. Het bedrijf heeft inmiddels 90 werknemers en de omzet groeit hard.

'Als er weer eens een recordomzet is geboekt, zeg ik altijd tegen de directie dat ze niet naast hun schoenen moeten gaan lopen. Want dan gaan mensen rare dingen doen, verder rijken dan hun arm lang is. Daar ga je aan ten onder.'

'De belangrijkste les: je moet nooit heel hard willen groeien'

De 93-jarige Dirk-Hendrik Kluver begon in 1936 met het trekken van biezen op fietsframes en schopte het tot directeur van fietsenproducent Van Raam. Anno 2015 gaat hij nog iedere dag naar zijn werk

Werkweek

Kluver werkte als kind 48 uur per week, op zaterdag een halve dag

Driewielers

In de jaren tachtig bleken fietsen voor gehandicapten gewild

Naar de Achterhoek 'Het Amsterdams stadsbestuur heeft ons bedrijf weggepest'